

Vyjádření školitele

Mgr. Jaroslav Pinkas

Dizertační práce:

Vzpomínání na tzv. normalizaci v popkultuře a způsoby jeho didaktického využití

Jaroslav Pinkas zahájil doktorské studium s delším časovým odstupem od ukončení magisterského. Když se v akademickém roce 2010/2011 nastoupil jako doktorand na Ústav českých dějin, měl za sebou desetiletou praxi učitele dějepisu, stihl si rozšířit pedagogickou aprobaci na PedF UK o obor ZSV a publikoval množství odborných studií. Tato přípravná práce a praktická zkušenost učitele se odrazila v jasně vymezeném výzkumném projektu, v němž se Jaroslav Pinkas pokusil inovativně propojit didaktiku dějepisu, paměťová studia a historiografické bádání o filmu.

Pro odborné i popularizační aktivity Jaroslava Pinkase je charakteristické úsilí o inovaci pedagogické praxe (v návaznosti na kurikulární reformu) a přinášení inspirací ze zahraniční didaktiky dějepisu (např. Peter Seixas, Jörn Rüsen či Hans-Jürgen Pandel). Tuto ambici s kolegou sdílím. Na řadě projektů jsme proto spolupracovali a setkáváme se též jako kolegové v rámci Oddělení vzdělávání Ústavu pro studium totalitních režimů.

Pro Jaroslava Pinkase je charakteristický především zájem o film jako vzdělávací médium. Podílí se průběžně na dnes již ediční řadě Film a dějiny, jejíž první svazek vyšel v roce 2004. Stál u zrodu stejnojmenného vzdělávacího projektu (filmový festival na Orlíku u Humpolce), v jehož rámci zdůrazňoval edukativní rozměr filmového média a snažil se oslovit učitelskou veřejnost. Od roku 2008 působí Jaroslav Pinkas v Oddělení vzdělávání ÚSTR, kde se věnuje tvorbě výukových materiálů, lektorování seminářů pro učitele a též výzkumu na poli paměťových studií a didaktiky dějepisu. I poté, co ukončil pedagogické působení na pražském Gymnáziu Jana Keplera, si tak udržuje živý a intenzivní kontakt s prostředím školy a učiteli. V rámci působení na ÚSTR se Jaroslav Pinkas jako hlavní autor podílel na vzniku celé řady vzdělávacích pomůcek, které se speciálně zaměřují na využití filmových ukázek ve výuce dějepisu. Za zmínku stojí přinejmenším DVD Česká společnost 1969-1989 (2013), které se pokouší popularizovat moderní přístupy k výzkumu soudobých dějin. Spolupracovali jsme autorsky na publikaci Dějiny ve filmu: využití filmu ve výuce dějepisu (ÚSTR 2014), která je určena učitelům a širší veřejnosti se zájmem o historické vzdělávání.

V rámci doktorského studia na Ústavu českých dějin FFUK se Jaroslav Pinkas podílel na didakticky zaměřeném projektu výukové simulace Československo 38-89, který byl realizován ve spolupráci

s UISK FFUK, MFF UK a ÚSD AV ČR. Spolu s Jaroslavem Pinkasem jsem se podílel na didaktickém konceptu této simulace, kolega pak byl hlavním tvůrcem konkrétních metodických postupů využití Československa 38-89 ve škole. V této souvislosti publikoval originální studie o roli počítačových her v historickém vzdělávání, které mají blízký vztah k zaměření jeho dizertačního výzkumu, jenž inovativně klade důraz nejen na historická a didaktická témata, ale též na perspektivu teorie médií.

Jaroslav Pinkas je velmi aktivní ve veřejném prostoru. Z jeho organizačních aktivit je patrné, že se programově snaží rozvíjet dialog mezi učiteli, didaktiky, historiky a archiváři. Příkladně to ilustruje jeho zapojení do tzv. Československého semináře pořádaného Technickou univerzitou v Liberci, v jehož rámci kolega od roku 2012 organizuje didakticky zaměřený blok určený primárně učitelům. Jaroslav Pinkas spolupracuje též s občanským sektorem a s aktivisty na poli historického vzdělávání, kde se snaží opět o dialog a kultivaci metodologických přístupů k popularizaci soudobých dějin a vzdělávání. Obdobně jsou zaměřeny i jeho časté popularizační články.

Dizertační práce Jaroslava Pinkase představuje poměrně ambiciózní projekt, v němž se autor pokusil provázat několik kontextů. Neomezil se na distanční studium vzpomínkové kultury na tzv. normalizaci, ale pokusil se též v případových studiích navrhnout konkrétní didaktické přístupy k výuce o tomto období. Vedle paměťových studií a didaktiky dějepisu hraje v jeho výzkumu důležitou roli též filmová teorie a důraz na paměťovou funkci toto média. Práce je široce mezioborově rozkročena. Konceptuální reflexe vzpomínání na tzv. normalizaci jsou přitom podloženy důkladným empirickým výzkumem recepce současných filmů o tomto období, což posiluje soudržnost jinak metodologicky dosti komplikovaného celku.

Na dizertační práci oceňuji snahu propojit výzkum s aplikovanou didaktikou. Jaroslav Pinkas příkladně ukazuje, že didaktika dějepisu nemusí být jen „praktickou metodikou“ výuky, ale že úzce a bytostně souvisí s metodologií historické vědy a epistemologickou reflexí historického poznání.

Předkládaná dizertační práce dle mého názoru splňuje standardy kladené na tento typ závěrečných prací, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji klasifikaci „prospěl“.

Kamil Činátl, Ph.D.

V Praze 14. 9. 2016

Ústav českých dějin FFUK